Stuk **2209** (2003-2004) – Nr. 3

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

6 april 2004

ONTWERP VAN DECREET

betreffende de Huizen van het Nederlands

HOORZITTING

VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Gilbert Vanleenhove.

Vaste leden :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Luc Martens, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Karlos Callens, Julien Demeulenaere, Gilbert Van Baelen, mevrouw Erna Van Wauwe ;

de heren Pieter Huybrechts, Julien Librecht, Joris Van Hauthem ;

mevrouw Gracienne Van Nieuwenborgh, de heer André Van Nieuwkerke ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Dirk De Cock.

Plaatsvervangers :

mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, mevrouw Brigitte Grouwels, mevrouw Mieke Van Hecke, mevrouw Ingrid van Kessel ;

de heren Frans De Cock, Karel De Gucht, André Denys, Bob Verstraete ;

mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Roland Van Goethem ;

de heren Lucien Suykens, Robert Voorhamme ;

de heer Kris Van Dijck.

Zie :

2209 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

DAMES EN HEREN

De Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid organiseerde in het kader van de bespreking van het decreet betreffende de Huizen van het Nederlands op 29 maart 2004 een hoorzitting met deskundigen uit de sector.

1. Vooraf

De voorzitter : Dames en heren, geachte collega's, op vraag van enkele commissieleden houden we deze namiddag een hoorzitting over de Huizen van het Nederlands. Op een aantal kritische geluiden heeft het kabinet van Onderwijs al een begin van antwoord gegeven. Naast de algemene bemerkingen is het voor ons ook interessant te horen wat de sprekers vinden van de mogelijke amenderingen die het kabinet heeft ingebracht.

We hebben vandaag een aantal sprekers uitgenodigd, met name mevrouw Deryck van de Federatie Centra Basiseducatie, de heer Van Depoele, adjunct-administrateur-generaal van de VDAB, mevrouw Van Zundert, coördinator van het Huis van het Nederlands Antwerpen, mevrouw Jannis, pedagogisch adviseur van het VIZO, de heer Nimmegeers, van CVO-VSKO, en mevrouw Charkaoui, coördinator Minderhedenforum.

Ik stel voor dat we ze eerst allemaal aan het woord laten en dat we achteraf vragen stellen.

De heer Martens : Mijnheer de voorzitter, we hebben aan minister Vanderpoorten gevraagd een nota te maken met verfijningen, verduidelijkingen en, desgevallend, amendementen. We hebben die ook gekregen. Hebben de sprekers die nota ook ontvangen ?

De voorzitter : Ze hebben die deze morgen gekregen.

2. Toelichting door de sprekers

Mevrouw Deryck, namens de Federatie Centra Basiseducatie : Mijnheer de voorzitter, geachte leden van de commissie, voor mijn toelichting heb ik me gebaseerd op de reactie van de Federatie Centra Basiseducatie met betrekking tot het voorontwerp van decreet Huizen van het Nederlands. Deze morgen heb ik de nota van het kabinet ontvangen. Ik heb dan ook getracht mijn tekst aan te passen.

De centra basiseducatie staan in voor de organisatie van een educatief aanbod voor laaggeschoolde volwassenen. Wat NT2 betreft, gaat het om de groep volwassen anderstaligen die in het eigen land geen of tot maximum 10 jaar onderwijs hebben genoten. De groep bestaat dus uit analfabeten in de eigen moedertaal aan het ene uiteinde en mensen die wel wat leer- en schoolervaring hebben aan het andere.

Zoals minister Vanderpoorten vorige week donderdag in haar toelichting heeft aangehaald, hebben we in 2002 actief deelgenomen aan de rondetafelconferentie NT2. We waren er vragende partij voor Huizen van het Nederlands. De centra staan nog steeds achter de idee van Huizen van het Nederlands die worden uitgebouwd als lokaal samenwerkingsverband tussen de verschillende opleidingsverstrekkers, de onthaalbureaus en de lokale overheid, waarin sluitende afspraken worden gemaakt over aanmelding, oriëntatie en doorverwijzing van de kandidaat-NT2-leerders naar het meest geschikte aanbod. Het huis moet daarbij de coördinatie en de organisatorische rol op zich nemen. We willen dit concept in overleg met de overheid en de andere betrokkenen verder concretiseren.

Vooraleer in te gaan op het ontwerp, verwijs ik opnieuw naar de rondetafelconferentie NT2. Naast de idee van de Huizen van het Nederlands werd in dezelfde rondetafelconferentie het behoeftedekkend aanbod NT2 als eerste prioriteit naar voren geschoven. In de toelichting van vorige week stelt minister Vanderpoorten dat er een behoeftedekkend aanbod NT2 voor de geschoolden bestaat en dat er voor de basiseducatie wachtlijsten zijn. Minister Vanderpoorten erkent dan ook dat voor de laaggeschoolden het behoeftedekkend aanbod nog niet is gerealiseerd.

Onlangs werden extra NT2-middelen toegekend aan de sector voor basiseducatie. Slechts 67 percent van de aanvragen die aan de criteria van de omzendbrief voldeden, kon met het beschikbare budget worden gehonoreerd. Voor sommige centra is het volume toegekende middelen minder dan wat er dit schooljaar wordt georganiseerd met extra middelen en met de middelen van de onthaalbureaus. Er konden ook geen cursussen NT2 voor analfabeten en voor anders-alfabeten niet-intensief aanbod en aanbod op niveau richtgraad 1.2 worden aangevraagd. Nochtans zijn er ook voor deze cursussen wachtlijsten en werden er in het afgelopen jaar ook voor deze groepen analfabeten en anders-alfabeten cursussen ingekocht door onthaalbureaus. Een aantal centra kan daardoor niet garanderen dat laaggeschoolde nieuwkomers en heel

specifiek laaggeschoolde analfabeten en anders-alfabete nieuwkomers binnen de vooropgestelde termijn aan hun talentraject kunnen beginnen. De extra middelen NT2 worden toegekend voor het eerste semester van het schooljaar 2004-2005. Vanaf 1 februari 2005 is er opnieuw een zeer omvangrijk tekort te verwachten.

Met de Huizen van het Nederlands wil de overheid komen tot een optimalisering van de dienstverlening ten aanzien van anderstaligen. Een behoeftedekkend aanbod NT2 lijkt ons hiervoor de eerste voorwaarde. We vragen ons af hoe de huidige tekorten en het tekort bij het aflopen van de extra middelen NT2 in februari 2005, zullen worden weggewerkt. De minister heeft al verwezen naar een bijkomend budget van 2 miljoen, maar ook dit zal onvoldoende zijn. Ik verwijs hiervoor naar het NT2-dossier dat door de Federatie Centra Basiseducatie werd opgemaakt.

In het kader van de Huizen van het Nederlands vragen we ons af wat de meerwaarde is van een oriëntatie naar wachtlijsten. We blijven aandringen om in de nodige middelen te voorzien voor de realisatie van een behoeftedekkend aanbod in de basiseducatie. Met betrekking tot het ontwerp van decreet hadden we in eerste instantie een vraag ter verduidelijking en concretisering van het begrip 'antenne'. Is een antenne de enige plaats waar intake, testing en doorverwijzing kan plaatsvinden en waar alle kandidaat-cursisten NT2 moeten passeren ? Of is het een plaats die fungeert als administratieve zetel waar intake en testing kunnen gebeuren, maar niet noodzakelijk moeten gebeuren ? De intake en testing zouden dan ook op andere plaatsen in de regio kunnen gebeuren. De aanmelding via een huis moet een meerwaarde hebben en mag niet leiden tot een extra en onnodige, drempelverhogende tussenstap.

De Centra Basiseducatie hebben de afgelopen veertien jaar succesvolle inspanningen geleverd om zeer laaggeschoolde, sociaal zwakke en vaak vrij geïsoleerde anderstaligen te bereiken. Ze hebben hiervoor lokaal verschillende netwerken en samenwerkingsverbanden uitgebouwd en veel geïnvesteerd in de bekendmaking van de centra bij deze doelgroep. Het risico dat juist de laaggeschoolden de tussenstap via het huis niet zetten en niet in een NT2-aanbod zouden starten, is reëel.

Het doel van het Huis van het Nederlands is om op een neutrale en deskundige wijze de aanmelding, oriëntatie en doorverwijzing van kandidaat NT2-leerders te organiseren. Hoe dit moet gebeuren, moet volgens de CBE's worden bekeken in de lokale context, rekening houdend met de daar aanwezige doelgroep, de reeds bestaande praktijk, de aanwezige deskundigheid, enzovoort. De raden van bestuur moeten de bevoegdheid krijgen om vertrekkende vanuit de principes 'klantvriendelijkheid en laagdrempeligheid' voor de diverse doelgroepen de beste organisatievorm te bepalen in hun regio. Dit kan centraal of decentraal, bij partners van het huis of in combinaties. De garantie dat aanmelding neutraal, objectief en deskundig gebeurt, moet worden geleverd via een door alle partners van het huis goedgekeurde, uniforme procedure waarover ook aan de overheid wordt gerapporteerd.

De verduidelijking en het amendement dat bepaalt dat de opdrachten inzake intake, testing en doorverwijzing uitgeoefend kunnen worden in antennes en centra, waardoor de personeelsleden van een huis aldus op diverse noden kunnen inspelen en als het ware mobiel zijn, komt volledig aan onze bekommernis tegemoet. Het is dan ook een belangrijke aanpassing. Ik meen dat deze aanvulling samen met de bepaling dat de huizen een beroep kunnen doen op personeelsleden van de centra om de opdracht inzake intake, testing en doorverwijzing uit te oefenen, ook onze bezwaren over de exclusieve bevoegdheid van het huis voor specifieke doelgroepen wegneemt.

Met betrekking tot testing is de toevoeging 'desgevallend testen' een goede, verhelderende aanvulling. Het maakt het voor alle partijen duidelijk dat testen enkel moet bij twijfel. Het begrip niveaubepaling blijft echter voor verwarring zorgen. Onder niveaubepaling begrijp ik 'nagaan of iemand de einddoelen van richtgraad 1.1 heeft behaald en kan overgaan naar 1.2'. In het document 'decretale verfijningen' lees ik echter : 'Het is slechts de niveaubepaling, bijvoorbeeld basiseducatie volwassenonderdwijs, die bindend is.' Hier verwijst men naar het testen van de leervaardigheid. Via de covaartest gebeurt de oriëntering naar een aanbod 'verstrekkers'. Het lijkt me zinvol om deze begripsverwarring verder uit te klaren.

Testen in functie van niveaubepaling en groepsplaatsing behoren tot de opdrachten van de opleidingsverstrekkers. Wanneer dit ondeskundig gebeurt of voor de opleidingsverstrekker niet de noodzakelijke gegevens oplevert om een goede groepsplaatsing te kunnen doen, zal de opleidingsverstrekker een nieuwe of bijkomende test moeten doen. Zeker voor laaggeschoolden is toetsing vaak erg bedreigend. Onnodig toetsen moet dan ook worden vermeden. Bij onzorgvuldig omgaan met testing zullen laaggeschoolde anderstaligen afhaken vooraleer ze in een NT2-traject zijn gestart.

Ook op dit terrein kan er ruime bevoegdheid worden gelegd bij de raden van bestuur. Er kan ruimte worden gelaten om op lokaal niveau te bekijken of de testing – dus zowel de oriëntering als de niveautesting – gedeeltelijk kan worden gedelegeerd naar het huis.

Wij zijn voorstander van Huizen van het Nederlands als stevige en decretaal gekaderde samenwerkingsverbanden. De sector Basiseducatie is niet vertrouwd met de in het ontwerp van decreet voorgestelde organisatievorm, met name een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid en georganiseerd door een raad van bestuur. De opdrachten van het bestuur zijn vaag omschreven of er wordt verwezen naar een nog nader te bepalen richtlijn. We vonden in het ontwerp geen informatie over hoe het toezicht op het personeel zal worden geregeld. De werking kan volgens ons maar vlot verlopen als bestuur en personeel op eenzelfde lijn zitten, als het bestuur de mogelijkheid heeft om het personeel op te volgen en om de nodige maatregelen te treffen in functie van bijsturing en evaluatie. We betwijfelen immers of een organisatiestructuur waarbij het personeel los staat van het bestuur, de nodige garanties biedt voor een vlotte, eensgezinde en gedragen uitbouw van het huis. Ook hier komen de verduidelijking en het amendement uit de tekst van deze morgen tegemoet aan onze bezorgdheden. Ook op dit punt heb ik echter nog wat voorbehoud, omdat ik onvoldoende tijd heb gehad om het grondig te bekijken en ik nog geen overleg heb gepleegd met mijn collega's.

De centra voor basiseducatie hebben altijd inspanningen gedaan om samenwerkingsverbanden uit te bouwen, en hebben vaak een voortrekkersrol gespeeld in de lokale NT2-platformen die nu de basis vormen van de Huizen van het Nederlands. De overheid mag blijven rekenen op een actieve inbreng van de sector. We hopen dat we hiervoor ook in de toekomst voldoende ruimte krijgen, dat de wijzigingen aan de regelgeving die een invloed hebben op het prestatievolume en de omkaderingstijd van educatieve medewerkers, vooraf met de sector worden besproken en dat er gezamenlijk naar goede regelingen kan worden gezocht.

Mevrouw Van Zundert, coördinator van het Huis van het Nederlands Antwerpen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren leden van de commissie, mijn uiteenzetting is gebaseerd op onze ervaringen in het Huis van het Nederlands in Antwerpen en in het overleg dat reeds jaren voor de oprichting daarvan bezig was.

Het uitgangspunt zijn de kandidaat-cursisten, degenen die op een snelle en objectieve manier naar het juiste aanbod moeten worden georiënteerd. Zij vinden vaak niet zo snel hun plaats in het kluwen van het aanbod. Dat was ook de reden voor de oprichting van de Huizen van het Nederlands.

In het veld bestaat al jaren de vraag naar een centrale intake. In de centra werd de inschrijvingsdruk hoog. Te veel cursisten konden niet worden geholpen. Er was ook nood aan een nauwere samenwerking en een betere doorverwijzing tussen de centra onderling. Ook de doorverwijzers hebben sinds lang op die nood gewezen, want ook zij konden hun weg niet vinden in het kluwen van het aanbod Nederlands voor anderstaligen. De kandidaat-cursist ten slotte wil snel op de juiste plaats Nederlands kunnen volgen.

De oprichting van de Huizen van het Nederlands was dan ook op vele plaatsen de kroon op het werk van jarenlang overleg en een intense voorbereiding. Dankzij de oprichting van de huizen was er nu wel een voldoende kader en waren er voldoende middelen voor een centralisatie.

Centrale intake betekent dat er één plaats is waar tijd gemaakt wordt voor een intakegesprek met de kandidaat-cursist. Er wordt het hele jaar door een permanentie verzekerd, en niet alleen op de instapmomenten. Er wordt ook gewerkt aan een uniforme testing waarmee het instapniveau voor iedereen op een gelijke manier kan worden bepaald. Er wordt ook gewerkt aan de doorverwijzing. Alle mogelijke opties worden op zo'n centrale plaats aangeboden, en niet alleen het aanbod waar op dat moment nog een plaats vrij is. Zo kunnen mensen meteen naar het correcte aanbod worden doorverwezen waar er bovendien plaats is. Dat is niet noodzakelijk het centrum waar die persoon zich oorspronkelijk heeft aangemeld.

Het is belangrijk dat met de Huizen van het Nederlands niet nog een extra aanmeldingsplaats wordt ingericht. Daar is geen nood aan. Er waren er in het verleden al genoeg, en dat heeft net de ondoorzichtigheid van het aanbod teweeggebracht. Eén centrale plaats waar doorverwijzers, kandidaat-cursisten en de centra terechtkunnen voor meer informatie over het globale aanbod heeft echter wel een meerwaarde.

Zo'n centrale en neutrale plaats is volgens ons ook de enige manier om objectiviteit en neutraliteit te garanderen. Met centralisatie in een centrum dat een aanbod heeft, kan de neutraliteit niet gegarandeerd worden, want logischerwijze zal het centrum

de mensen de beschikbare plaatsen in het eigen centrum aanbieden.

De Huizen van het Nederlands hebben via die centralisatie hun efficiëntie bewezen voor verschillende partijen. De kandidaat-cursist wordt snel in het juiste aanbod geplaatst. Uit de proefprojecten is gebleken dat er veel taakverlichting is voor de centra. Bovendien krijgen ze enkel die kandidaten aan de deur die in hun aanbod terechtkunnen. Voor de doorverwijzers is er veel doorzichtigheid gecreëerd, want ze moeten slechts met één centraal punt contact opnemen om informatie te krijgen over het hele aanbod NT2. Ten slotte blijft de overheid te allen tijde op de hoogte van de vraag en het aanbod, zodat ze ook sneller het aanbod op de vraag kan afstemmen.

Er is inderdaad gezegd dat het aanbod nog te beperkt is. De wachtlijsten bij de centra voor basiseducatie zijn onaanvaardbaar lang. Dat heeft evenwel niet meteen iets te maken met de oprichting van de Huizen van het Nederlands. Enerzijds is er een budget nodig voor een behoeftedekkend aanbod, anderzijds voor de Huizen van het Nederlands. Dankzij die huizen is meteen duidelijk wat de vraag en het aanbod juist inhouden, en kan daar veel sneller op worden ingespeeld.

Sinds de oprichting is vrij snel duidelijk geworden dat er voor de hooggeschoolden niet echt een probleem is qua aanbod. Het probleem zit vooral bij de laaggeschoolden. Ook dat is een meerwaarde van de Huizen van het Nederlands.

Er is ook sprake van testing voor de bepaling van de niveaus en de vervolgniveaus. Er komen heel wat mensen aan in het Huis van het Nederlands. Als degenen die al wat Nederlands kennen, dan opnieuw met een kluitje in het riet worden gestuurd met de mededeling dat ze zich in vijf CVO's kunnen aanbieden, maar niet waar ze juist terechtkunnen, voor welke cursus, en wanneer die begint, omdat het niet mogelijk is hun niveau te bepalen, dan zijn we terug bij af. Met een niveaubepaling zouden ze gericht kunnen worden doorverwezen naar een bepaald aanbod bij een CVO, of naar een opleidingsverstrekker.

Nog een voordeel van de Huizen van het Nederlands is de intense samenwerking met de partners. De jarenlange intense samenwerking is de basis voor heel dit concept. Door de samenwerking is ook de nood aan centralisatie naar boven gekomen. We zijn voorstanders van een centrale intake. Onder meer de regio Antwerpen heeft tijdens het proefproject duidelijk bewezen dat het werkt.

Er werd gezegd dat het proefproject niet voldoende is geëvalueerd. De zeven proefprojecten hebben evaluaties gemaakt die met de eigen partners zijn besproken. Deze evaluaties zijn ook aan het kabinet bezorgd. Er was ook heel regelmatig overleg tussen de administratie en de Huizen van het Nederlands. Er is geen algemene evaluatie afgewacht, maar het is niet eerlijk om te stellen dat er geen evaluatie is gebeurd.

We hebben wel een aantal bedenkingen bij het ontwerp van decreet zoals het nu voorligt. We stellen ons vragen bij de oprichting van een openbare instelling. Het is misschien beter dat de Huizen van het Nederlands kunnen aansluiten bij een bestaande instelling, om de kosten voor personeelsbehoud, boekhouding en administratie te verminderen.

We hebben vragen bij de samenstelling van de raad van bestuur. Alle partners zijn gelijkwaardige leden, maar van een aantal partners wordt wel een extra financiële inbreng gevraagd. De stad Antwerpen bijvoorbeeld financiert een derde van het Huis van het Nederlands in Antwerpen. Je kunt de vraag stellen of de stad Antwerpen niet meer dan een gewone stem moet krijgen, bijvoorbeeld extra bevoegdheden als regisseur.

Het Huis van het Nederlands zal bestuurd worden door de raad van bestuur, maar de leden zijn ook belanghebbenden en concurrenten. Hoe kunnen we de werking dan garanderen ? De coördinator is werknemer van de Vlaamse overheid, maar wordt gestuurd door de raad van bestuur. Dit zijn twee organen die waarschijnlijk niet altijd in dezelfde richting zullen kijken. Blijft dit een haalbare opdracht voor de coördinator ?

Omwille van het grote aantal partners in de raad van bestuur kan er in de provincie een wanverhouding ontstaat. Het is mogelijk dat er 9 personeelsleden zijn, maar 32 leden van de raad van bestuur.

Een centrale intake en tijd vrijmaken voor de kandidaat-cursisten kosten geld. Om dit goed te doen, moeten er voldoende middelen worden ingeschreven. Als gevraagd wordt dat de mensen van het Huis van het Nederlands mobiel zijn en zich verplaatsen, moeten er ook voldoende personeelsleden zijn.

Er wordt weinig onderscheid gemaakt tussen de grootstedelijke en de landelijke context. De stad Antwerpen geeft een heel ander beeld dan de Kempen of Limburg.

De samenwerking met het onthaalbureau wordt volgens ons te weinig in kaart gebracht. Er wordt gesproken over een éénloketfunctie, maar de kans om dit uit te breiden en de twee organisaties op elkaar af te stemmen, wordt niet ten volle benut.

We denken dat er rekening moet worden gehouden met een overgangsfase. Als de oprichting van de Huizen van het Nederlands in de piekperiode september wordt gepland, kan dit voor moeilijkheden zorgen, want dit is een intensief moment voor de inschrijvingen.

Ik denk dat de evaluatie van de proefprojecten wel degelijk heeft aangetoond dat een centrale intake en de oprichting van de Huizen van het Nederlands een meerwaarde zijn voor de partners, de kandidaat-cursisten en de centra, de doorverwijzers en de overheid. Om de voortzetting van de projecten te kunnen garanderen, hebben we een wettelijk kader nodig. Daarom is het voor ons heel belangrijk dat dit kader er ook komt.

De heer Nimmegeers, CVO-VSKO : Mijnheer de voorzitter, het verhaal van de Huizen van het Nederlands kan vrij eenvoudig zijn, indien we voldoende ruimte geven aan de actoren die het zullen moeten waarmaken.

In het belang van de cursisten moeten we vertrouwen geven aan de verschillende centra, van welk genre ook, om mee te werken aan de huizen. Vandaag is dat het geval voor de Centra voor Volwassenenonderwijs. We werken volop mee aan de zeven experimenten. Ik hou dan ook geen pleidooi tegen de huizen, maar ik heb wel een aantal principiële en praktische bezwaren tegen het ontwerp van decreet dat vandaag voorligt.

Uit de experimenten hebben we geleerd dat de Huizen van het Nederlands een aantal kerntaken hebben : informatie geven aan de nieuwkomers, met een uniforme gegevensstructuur zorgen voor voldoende registratie van de kandidaat-cursisten en beleidsinformatie doorgeven. Ik denk dat het belangrijk is dat we ons ertoe verbinden een uniforme intakeprocedure op punt te stellen.

Het is goed dat de minister pleit voor een manier om objectief te handelen, ook in de Huizen van het Nederlands. Dit kan beter als de huizen betrouwbare instrumenten voor ‘testing’ ter beschikking stellen aan de centra. Vandaag is dat een zwak punt, want de aanbodverstrekkers missen de nodige professionalisering. De goede wil is aanwezig om daaraan te werken en ook om samen te werken.

We hebben een aantal principiële bezwaren tegen het ontwerp van decreet. We maken bezwaar tegen de exclusieve bevoegdheid van de Huizen van het Nederlands om de intake te verzorgen en het niveau te bepalen. De minister is ons gedeeltelijk tegemoetgekomen op het vlak van de testing. Wij blijven het er moeilijk mee hebben dat de Huizen van het Nederlands het niveau bepalen en dat deze decretale bevoegdheid wordt onttrokken aan de centra. Voor ons is het een essentieel element van de onderwijsregeling dat we die bevoegdheid zelf behouden.

Ik voeg hier onmiddellijk aan toe dat als we zelf instaan voor de niveaubepaling, al onze centra een grote inspanning zullen moeten leveren om op een objectieve manier te werken.

We hebben een tweede principieel bezwaar tegen deze vorm van werken, omdat de uitsluitende bevoegdheid van de Huizen van het Nederlands en het lidmaatschap van de raden van bestuur een bijkomende financiering of subsiëring vergt. We hebben het daar bijzonder moeilijk mee. Er wordt geraakt aan het Schoolpact. Het is onlogisch dat centra die geen NT2 geven, door die subsidievoorwaarde worden geraakt. Dit punt werd niet gewijzigd in de nieuwste amendering.

We zijn ook principieel tegen de regeling dat de centra voor volwassenenonderwijs via hun personeelsmiddelen moeten opdraaien voor de betaling van de Huizen van het Nederlands. We willen niet als enigen betalen en zijn ertegen gekant dat de middelen worden afgeroomd van onze personeelsmiddelen. De minister heeft vorige week de intentie laten blijken dat ze niet zal raken aan de omkadering.

Onze tweede reeks bezwaren slaat op de effectiviteit van de voorgestelde regeling. De minister komt in haar amendering een heel stuk dichter bij onze wensen. We merken dat het niet langer een wet van Meden en Perzen is dat de intake op een centrale plaats moet gebeuren – al is mevrouw Van Zundert daar groot voorstander van en wil ze zelfs dat de cursisten worden georiënteerd in de richting van een bepaalde instelling. Ik heb er ernstige bezwaren tegen dat die ruimte wordt benut, tenzij de partners samen beslissen dat het kan. We stellen dus de mogelijkheid voor om een bepaalde bevoegdheid te delegeren aan de Huizen van het Nederlands. Daar hebben we geen principiële problemen mee.

Ik ben blij met het amendement dat bepaalt dat er beter kan worden aangesloten op de lokale situ-

atie. Dat is een tegemoetkoming. De raden van bestuur zullen wat meer autonomie krijgen en de mogelijkheid hebben om zelf afspraken te maken. De minister komt in de amendementen tegemoet aan onze wensen op het vlak van de uitvoerbaarheid.

Het praktische probleem van het geautomatiseerd registratiesysteem blijft bestaan, al vergt het misschien geen decretale oplossing. Het systeem zou door de overheid ter beschikking worden gesteld, maar het voldoet vandaag nog niet. De Centra voor Volwassenenonderwijs betwijfelen of het operationeel zal zijn tegen het begin van september. De Centra voor Basiseducatie kampen ook met technische problemen, maar hebben reeds een groter stuk van de weg afgelegd. Wij staan, op een paar uitzonderingen na, nog nergens.

We maken ons wat zorgen over de financiering van de Huizen van het Nederlands in de toekomst. Als lid van de raad van bestuur zullen we een bepaalde verantwoordelijkheid hebben. Wat zal er gebeuren als er op een later tijdstip onvoldoende garanties zijn voor de financiering van de huizen ? Valt de last dan op de collectieve raad van bestuur ? Mevrouw Van Zundert heeft gelijk om te pleiten voor continuïteit en verduidelijking.

In de jongste amendering is er wel verduidelijking gekomen over de beheersstructuur. De subsidiaire bevoegdheid voor de raden van bestuur zal de werking verbeteren. Niettemin hebben we een aantal amendementen geformuleerd, los van de jongste amendementen die nu voorliggen, want die waren nog niet bekend toen ik de tekst opstelde. Ik merk dat er hier en daar bepaalde parallellen zijn, maar vanuit de Centra voor Volwassenenonderwijs leggen we een paar eigen accenten. Ik vraag daarom aan de commissieleden om de nodige aandacht te besteden aan die bijkomende accenten.

De heer Van Depoele, adjunct-administrateur-generaal van de VDAB : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de VDAB zit in een speciale positie omdat we ons richten tot werkzoekenden en werknemers en niet tot het totale publiek dat behoefte heeft aan een opleiding Nederlands tweede taal. Desalniettemin hebben we een belangrijke rol. Iedereen die zich inschrijft als werkzoekende, zien we passeren.

In het verleden hebben we al veel ervaring opgedaan met samenwerking met de basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs. We houden ons strikt aan de afspraken die zijn gemaakt op de rondetafelconferentie NT2, waarin heel duidelijk wordt gesteld dat het niet de ambitie van de VDAB is om basisopleiding Nederlands te verstrekken. We willen wel functioneel Nederlands bijbrengen, een vervolgopleiding dus die beroepsgericht en liefst zo geïntegreerd mogelijk is.

Volgens de VDAB is er behoefte aan coördinatie en afstemming om een zo juist mogelijke doorverwijzing te organiseren. Of dit moet via fysieke Huizen van het Nederlands of in eerste instantie via standaardisering van testen, lijkt me de discussie van de kip of het ei. Men moet beginnen. Men is gestart met de fysieke Huizen van het Nederlands met de bedoeling te komen tot een objectief, neutraal, algemeen aanvaard en gestandaardiseerd testsysteem om te bepalen wat het niveau van iemand is en te concluderen waar die persoon het best kan worden bediend in het bestaande landschap. We hebben hier geen probleem mee. We vinden het belangrijk dat men op die manier zo goed mogelijk de bestaande capaciteit kan benutten en inschatten of er nog bijkomende capaciteit nodig is.

De VDAB heeft geen probleem met het principe van de Huizen van het Nederlands en evenmin met de manier waarop het in het ontwerp van decreet, met de amendementen erbij, wordt aangeboden. Ik hecht wel veel belang aan het feit dat we dit zouden bekijken vanuit de klant. We spreken in alle beleidsdomeinen van één loket. Zo heeft men op het gebied van werkgelegenheid de Werkwinkel gelanceerd. Ik pleit ervoor ook het ene loket van de taalopleiding vanuit het oogpunt van de klant te bekijken zodat men de klant niet van het ene adres naar het andere moet sturen.

Ik droom ervan dat het mogelijk zou zijn om via gestandaardiseerde instrumenten, bewaakt door bijvoorbeeld de koepel van de Huizen van het Nederlands, al een eerste screeningtest te kunnen doen op het ogenblik dat de klant zich aanbiedt. Zo kunnen we al een eerste doorverwijzing doen of nagaan of deze persoon iemand is voor ons of niet. Ons interesseert of die persoon voldoende vaardigheden heeft om in ons aanbod mee te kunnen of niet. Dit is geen principiële houding voor of tegen Huizen van het Nederlands. We participeren erin en denken dat een goede afstemming noodzakelijk is, maar ik droom ervan dat dit een aanzet is tot meer, namelijk tot een goed gestandaardiseerd testinstrumentarium waar we allemaal mee kunnen werken, gecertificeerd, gelabeld en geaudit door een bewaker, zodat de neutraliteit en objectiviteit wordt gegarandeerd en er geen aanleiding kan zijn tot zelfbediening.

Het is voor de VDAB geen discussie tussen de Huizen van het Nederlands of de centra, maar men

zou moeten komen tot een en-ensysteem. Dit zijn de belangrijkste elementen voor de VDAB. We hebben nog enkele detailopmerkingen die bij de vragenronde aan bod kunnen komen.

Mevrouw Jannis, pedagogisch adviseur van het VIZO : Mijnheer de voorzitter, geachte commissieleden, het VIZO is niet in het decreet opgenomen maar dat komt omdat onze Syntra-opleidingslesplaatsen erin zijn vernoemd. Als Vlaamse VOI subsidiëren wij deze geprivilegieerde opleidingsverstrekkers naar het zelfstandig ondernemerschap.

Ik kan me deels aansluiten bij de vorige spreker. Het VIZO en Syntra zitten ook in een specifieke positie, omdat conform het afsprakenkader dat vorig jaar is gemaakt, hun vervolgopleidingen op het niveau 1.2 zitten. Anderstalige cursisten bij een Syntra-opleidingsplaats zijn dan al zeer specifiek georiënteerd naar zelfstandig ondernemerschap. Een taalaanbod zal daar automatisch op een NT2-niveau zitten.

Ik wil verwijzen naar een proefproject dat we hebben opgezet in het kader van het etnisch ondernemerschap. We hebben een volledig schakeltraject gemaakt, kort en bondig en modulair opgebouwd volgens de wens van het kabinet en van Onderwijs om anderstalige cursisten die het primair niveau hebben behaald, te kunnen toeleiden naar bedrijfsbeheer. Via het schakeltraject kunnen ze op een Nederlands taalniveau de lessen volgen.

De centrale intake van het Huis van het Nederlands is niet helemaal onze discussie. De goede samenwerking zal er vermoedelijk voor zorgen dat cursisten die het primaire circuit niet hebben doorlopen, op de goede plaats terechtkomen : in de Huizen van het Nederlands, of na een test daar, in een Centrum voor Basiseducatie of een CWO. Als een cursist het primaire circuit heeft doorlopen en duidelijk maakt dat hij zelfstandig ondernemer wil worden, moet hij ook op de juiste centrale lesplaats terechtkomen.

Informatie-uitwisseling is belangrijk, en dat zal een van de grote bijdragen van de Huizen van Nederlands zijn. De beoordeling of iemand eerst naar een Huis van het Nederlands moet of bij ons kan blijven, moet onderhevig zijn aan afspraken. Cursisten mogen niet van het kastje naar de muur worden gestuurd. De voorliggende tekst kan in elk geval onze goedkeuring wegdragen.

Mevrouw Charkaoui, coördinator Minderhedenforum : Iemand die Nederlands wil leren, heeft in de eerste plaats informatie over het aanbod nodig, en in de tweede plaats inzicht in wat hij of zij nodig heeft, in functie van het doel, de voorkennis, de vaardigheden en praktische mogelijkheden. Dat kan volgens ons het best via één centraal loket. Zo'n loket moet beschikken over de nodige expertise inzake intake en testing, en moet neutraal staan tegenover de uiteindelijke keuzen. We staan heel positief tegenover het project van de Huizen van het Nederlands.

De Huizen van het Nederlands moeten voldoende toegankelijk zijn. In dat verband is de betrouwbaarheid van de instantie erg belangrijk. Als er wordt geregistreerd, moet duidelijk zijn waartoe dat dient en wat er met de gegevens gebeurt. Uiteraard mag een centraal loket geen bijkomend loket zijn. Een dubbele intake kan niet. Het aanbod moet voldoende gedifferentieerd en voldoende groot zijn. We hopen dat de Huizen van het Nederlands daarin een rol kunnen vervullen, en dat dit in artikel 3 van het decreet wordt opgenomen. De Huizen van het Nederlands beschikken immers over een overzicht van het aanbod en van de behoeften, en kunnen dus de knelpunten in kaart brengen. We zouden het op prijs stellen als de regering zich ertoe zou verbinden om bijsturingen op dat vlak ook effectief te doen.

De cursisten moeten de cursussen kunnen evalueren, en de resultaten ervan moeten worden teruggekoppeld. Het volgen van de cursus moet leiden tot het uitreiken van een ruim erkend attest, dat nuttig is voor een vervolgaanbod, maar ook voor sollicitaties. De raden van bestuur bestaan vooral uit opleidingsverstrekkers. Ook de stem van de gebruikers moet daarin worden gehoord. De Huizen van het Nederlands moeten ook kunnen inspelen op de lokale realiteit, en een algemene evaluatie is belangrijk voor toekomstige bijsturingen. Mits enige aanpassingen, hebben we hoge verwachtingen van de Huizen van het Nederlands in functie van een gedifferentieerd, behoeftedekkend aanbod. We hopen dat het ontwerp van decreet er komt.

3. Vragen van de leden

De heer Martens : De evaluatie van de sprekers ligt in de lijn van de amendementen. De toon is duidelijk positief. Verschillende sprekers hadden het over een gebrek aan middelen. Wie daar niet over sprak, zoals de VDAB, heeft gewoon veel geld. De CVO's klinken uiteraard anders. In de begroting 2004 staan andere coëfficiënten. Dat leidt tot de afvloeiing van 150 mensen. Die duiken dan

weer op in de financiering van de Huizen van het Nederlands. Of heb ik dit verkeerd begrepen ?

De centra voor basiseducatie raken hun middelen via de onthaalbureaus kwijt. Dit zou worden gecompenseerd door Onderwijs. De CVO's bevestigen dat. Ik heb gehoord dat dit onvoldoende is. Bovendien blijven de centra geconfronteerd met wachtlijsten. Schat ik dat juist in ? Wat is de omvang van de wachtlijsten ? Verschuift het probleem door de oprichting van de Huizen van het Nederlands van de nieuwkomers naar de oudkomers ?

De sprekers pleiten voor toegankelijke objectieve en deskundige Huizen van het Nederlands. De coördinator van Antwerpen zegt echter dat de expertise bij de partners van de huizen zit. De huizen claimen de centrale intake, maar ze zijn afhankelijk van de partners.

In de zorgsector werkt de dienstverlening met een gestandaardiseerd model voor screening en intake en daarna oriëntering. Sommigen van u pleiten daarvoor. Wat is dan nog de rol van de Huizen van het Nederlands ? Ligt hun rol niet veeleer in een overlegplatform ? Is hun taak niet om de expertise samen te brengen en projecten op te volgen ? U maakt uzelf via de digitalisering en hedendaagse technologie tot een centrale databank, waar overleg mogelijk is, waar expertise aanwezig is en waar opvolging verzekerd is.

De amendementen hebben het over 'kunnen'. Wie zal bepalen hoe dat er concreet uitziet ? Moet dat gebeuren op het centrale niveau ? Moet de politiek dat bepalen ? Het woord 'kunnen' laat ruimte voor interpretatie open.

Sommigen beweren dat het goed is voor de gebruiker dat hij met de Huizen voor het Nederlands één plaats heeft om naartoe te gaan. Klopt dat ? Hoe is de relatie bijvoorbeeld tussen de Huizen van het Nederlands en de onthaalbureaus ? Het lijkt me logisch dat de Huizen van het Nederlands samen met de onthaalbureaus één instelling vormen. Nu zijn de onthaalbureaus een van de partners tussen alle andere.

De heer Librecht : Ik heb een vraag over de evaluatie. Het beleid heeft destijds beloofd dat de werking van het project via werkgroepen zou worden opgevolgd door het kabinet, de administratie en de inspectie. Via overleg zouden ervaringen worden uitgewisseld. Is dit experimenteel project geëvalueerd met het kabinet, de administratie en de inspectie ? Volgens mevrouw Deryck is dat niet het geval. Ik lees in haar uiteenzetting dat die evaluatie niet heeft plaatsgevonden en dat er weinig tot geen inspanning is gedaan om de praktijk van de pilootprojecten en de ervaring van de verschillende betrokkenen in kaart te brengen. Mijn vraag is nu hoe de andere panelleden daarover denken.

Ik heb ook nog een korte vraag over de elektronische communicatie. De Vlaamse regering zou sinds 1 april 2003 aan de Huizen van het Nederlands een registratienummer ter beschikking hebben gesteld. Er zou ook een contract zijn afgesloten met een softwareleverancier. Hoever staat het daarmee ? Wat is er op dit ogenblik concreet voorhanden ?

De heer Van Baelen : Mevrouw Charkaoui, u zegt dat het nuttig zou zijn om de gebruikers te betrekken bij de raad van bestuur. Wie zijn dat dan ? Wat is de doelgroep ? Hoe wordt omgegaan met oudkomers en nieuwkomers ?

Mevrouw Deryck, u pleit voor een regionaal kader. Wat bedoelt u daarmee ? Betekent regionaal Vlaams of suggereert u dat het nuttig zou zijn een ruime autonomie toe te kennen aan elke raad van bestuur ?

De heer Ramon : Ik heb de indruk dat er in eerste instantie iets moet worden gedaan aan het vertrouwen tussen de opleidingsverstrekkers en de Huizen van het Nederlands die elkaar blijkbaar de bal toespelen. De opleidingsverstrekkers menen dat ze goed werk hebben geleverd en vragen zich dan ook af waarom dat door de Huizen zou moeten gebeuren. Volgens de Huizen van het Nederlands moet men objectiever zijn – alsof men dat vroeger niet was. Hoe kunnen we daar iets aan doen, en meer bepaald aan die objectiviteit ? Het gaat dan niet zozeer om wie dat moet doen, maar wel met welke middelen dat moet gebeuren. Er is ter zake al gesproken over gestandaardiseerde instrumenten.

Ik heb ook een vraag over de implementatie. Wat zijn de belangrijkste hinderpalen om het decreet op korte termijn te operationaliseren ?

Er is al gesproken over een afsprakennota en een afsprakenkader. Als het afsprakenkader ingaat tegen de evaluaties, wat gebeurt er dan ?

Wat houdt die niveaubepaling precies in en waar moet die gebeuren ?

Mevrouw Van Nieuwenborgh : Komen de amendementen niet grotendeels tegemoet aan een aantal opmerkingen, en dan vooral wat de basiseducatie betreft ? Dan heb ik het vooral ook over de centrale intake en de definitie die men daaraan geeft, en

ook aan het testen. Als dit niet meer op een welbepaalde fysieke plaats moet gebeuren, dan hebben we toch een stap vooruit gezet. Wat vindt u wel goed in die amendementen, en wat moet er nog bijkomend gebeuren ?

Mevrouw Van Zundert, als ik het goed begrijp, past in Antwerpen de stad een derde bij ? Of heb ik dat verkeerd geïnterpreteerd ? Bij het begin werd echter gesteld dat de steden en gemeenten geen bijkomende financiële inspanningen zouden moeten leveren. Het gaat over een soort samenwerkingsakkoord, waarbij de onthaalbureaus werden ingeschakeld. Als het klopt dat een derde wordt bijgepast, dan rijst in de toekomst een ander probleem. Zelfs nu al, na deze korte proefperiode van de Huizen van het Nederlands, blijkt er een tekort te zijn in de begroting. Als men dat extrapoleert naar het totaalbeeld van de Huizen van het Nederlands en men telt er onder meer de tekorten van de basiseducatie bij, dan vraag ik me af waar dit zal eindigen. Kan de visie van het voorliggende ontwerp worden gerealiseerd als er niet meer middelen kunnen worden vrijgemaakt ?

Mevrouw Charkaoui, u pleit voor het mee inschakelen van de gebruikers. In principe vind ik dat heel terecht, maar hoe ziet u dat technisch en praktisch gebeuren ? Ik hoor dat er in Antwerpen al 32 mensen zetelen in die raad van bestuur. Dat dreigt een mastodont te worden.

De heer Ramon : Het lijkt me logisch dat nieuw aangekomenen via de gemeenten en onthaalbureaus in de Huizen van het Nederlands terechtkomen, maar de doelgroep is eigenlijk veel ruimer dan alleen die nieuwkomers. Kunt u me zeggen wat de verhoudingen terzake zijn ? Het lijkt me logisch dat wie lessen wil volgen, eerst naar de instantie zal stappen waar hij die lessen daadwerkelijk kan volgen, en niet naar de Huizen van het Nederlands.

De heer De Cock : Ik meen een zekere bereidheid tot samenwerking te ontwaren bij de sprekers. Zij spreken zich niet uit tegen elkaar. Dat stemt me vrij tevreden.

Ik wil even ingaan op de kritiek van de Centra voor Basiseducatie met betrekking tot de grondige evaluatie van die zeven modelprojecten. Mevrouw Deryck, hebt u het gevoel dat met de kennis die in die modelprojecten werd verworven, slechts deels of helemaal geen rekening wordt gehouden ? Kunt u wat explicieter zijn ? Van andere sprekers hoor ik dat er wel goed werd geëvalueerd. Dat zou toch het geval zijn voor Antwerpen. Is er sprake van een fundamenteel wantrouwen ?

De mensen van de centra voor volwassenenopleiding wil ik confronteren met de vraag van de allochtone gemeenschap naar een eenloketfunctie voor de NT2-trajecten. Hoe staat u tegenover die vraag, mijnheer Nimmegeers ? Hoe ziet u de implementatie daarvan ? Of zit dit in de zinsnede van uw betoog : 'De niveaubepaling moet een bevoegdheid blijven van de aanbieders zelf, tenzij zij die bevoegdheid wensen te delegeren.' ? Ziet u dat enkel mogelijk op vrijwillige basis, of kan er volgens u ook nog iets anders uit de bus komen ?

De heer Van Baelen had het ook al over het regionale kader. Mevrouw Van Zundert, kunt u dat verschil tussen de grootstedelijke en de landelijke context iets meer uitdiepen ? Ik neem aan dat dit niet altijd even eenvoudig is, vanuit de Antwerpse situatie, maar wat zijn daar de knel- en pijnpunten ? U stelt vast dat er ontoelaatbare wachtlijsten zijn voor de centra voor basiseducatie. Heeft dat enkel en alleen te maken met een gebrekkige doorverwijzing en/of niveaubepaling, of spelen volgens u ook nog andere factoren een rol ?

De voorzitter : Ik stel voor dat de sprekers eerst ingaan op de kwestie van de middelen.

Mevrouw Deryck : Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst even toelichten hoe de situatie is. Vorig schooljaar waren er ook extra NT2-middelen toegekend aan de centra voor basiseducatie. Daarnaast hebben de onthaalbureaus cursussen voor NT2 ingekocht. Die middelen vallen nu weg. Minister Vanderpoorten heeft nu al een verdeling gemaakt van de extra middelen NT2 voor de periode van 1 april tot het eerste semester van het volgende schooljaar.

We hebben nog niet alle gegevens van alle centra en weten dus niet hoe die verdeling is gebeurd. Er zijn heel wat verschillen. We stellen wel vast dat de extra NT2-middelen die nu zijn toegekend aan een aantal centra, niet overeenkomen met hetgeen vorig jaar voor dezelfde periode werd toegekend. Daar moet een oplossing voor worden gevonden.

In de omzendbrief over de verdeling van de extra NT2-middelen staat uitdrukkelijk dat het alleen maar ging om aanvragen die betrekking hadden op richtgraad 1.1. Er konden dus geen cursussen voor analfabeten of anders-alfabeten worden ingediend.

De situatie in de centra is onderling nogal verschillend. Zeker in de grote steden hebben de onthaalbureaus cursussen ingekocht voor analfabeten en anders-alfabeten. Ze werden niet opgenomen in de huidige extra NT2-middelen. Voor een aantal cen-

tra is dat een probleem. Het houdt een vermindering in van dat bepaald aanbod voor de laaggeschoolde analfabete of anders-alfabete nieuwkomers.

Slechts 67 percent van de aanvragen die aan de criteria van de omzendbrief beantwoordden, werden goedgekeurd. Voor de rest is er op dit moment geen budget.

De middelen werden toegekend tot februari 2005. We vragen ons af wat er daarna gaat gebeuren. Een schooljaar is snel voorbij. We willen aan de starters de garantie kunnen bieden dat ze het traject daarna verder kunnen zetten.

Uiteraard heeft deze zaak niet rechtstreeks te maken met het Huis van het Nederlands. Voor ons en voor de doelgroep is dat wel een bekommernis. Mensen die naar een wachtlijst worden georiënteerd, raken gedemotiveerd. In de experimentele periode hebben we gezien dat mensen zeggen dat ze zich niet zullen aanbieden omdat ze vrezen op een wachtlijst terecht te komen.

De heer Nimmegeers : Mijnheer de voorzitter, gelukkig hebben wij niet te kampen met wachtlijsten omdat het financieringsmechanisme anders is. Als ik goed heb gelezen wat er in het ontwerp van programmadecreet staat, dan zal er een andere omkadering zijn in het volwassenenonderwijs. Minister Vanderpoorten heeft vorige week wel gezegd dat er tijdens deze legislatuur niet meer aan die omkadering zal worden gesleuteld. We vragen ons echter wel af waar we in september zullen staan.

Het gaat meer bepaald om artikel 48 van het decreet houdende volwassenenonderwijs. In het ontwerp is er een nieuwe versie tot stand gekomen. Als er voor een andere formule wordt gekozen, dan moet dat met bekwame spoed gebeuren. In zekere mate was er in een verschuiving voorzien tussen de personeelsmiddelen in OSP naar de huizen. Wat zal de situatie zijn als die gewijzigde omkadering er niet komt ? Pas op dat moment zal ik duidelijk kunnen antwoorden op de vragen.

Als we kijken naar het aantal leraarsuren die vandaag beschikbaar zijn voor NT2, dan is het duidelijk dat we niet meteen problemen zullen hebben met wachtlijsten. Onze omkadering is redelijk royaal. Als de 150 ambten waarop we rekenen, plots wegvallen, dan vragen we ons af waar men het geld zal halen voor de Huizen van het Nederlands.

Mevrouw Van Zundert : Het is belangrijk dat er geen afweging wordt gemaakt tussen beide zaken. Er is enerzijds een wachtlijst bij de centra voor basiseducatie en die moet worden opgelost met extra middelen. Er zijn anderzijds de projecten van de Huizen van het Nederlands die ook middelen vragen. Het Huis van het Nederlands verhoogt de efficiëntie van de invulling van het aanbod.

In Antwerpen bestaat al jaren een NT2-overleg. Vroeger werd dat gefinancierd via SIF-middelen, nu via middelen van het Stedenfonds. Het college heeft beslist om middelen te blijven reserveren voor een betere coördinatie van het NT2-aanbod. Er wordt aan de partners van het huis wel degelijk een inspanning gevraagd op vlak van infrastructuur, personeelsleden of middelen.

De voorzitter : De heer Martens had nog een vraag over expertise. Die zit toch niet bij het Huis van het Nederlands, maar bij de partners ? Is de rol van de Huizen van het Nederlands niet veeleer coördineren en beheren van een centrale databank ?

Mevrouw Van Zundert : De partners hebben vooral expertise in lesgeven. Op het vlak van intake heb ik daar mijn vragen bij. De Centra voor Basiseducatie hebben wel een jarenlange ervaring met intake. Dat is echter niet het geval voor de Centra voor Volwassenenonderwijs die daar de tijd en omkadering niet voor hebben. Er moet worden geïnvesteerd in het opbouwen van expertise. Ik beweer niet dat wij die in een jaar hebben verworven. Het is wel belangrijk dat een kandidaat-cursist op een neutrale manier wordt geholpen en dat kan niet door een centrum zelf. Een volledig beeld van het aanbod is noodzakelijk om correct te kunnen doorverwijzen.

De voorzitter : De heer Ramon had daar ook nog een vraag over. Er wordt de opleidingsverstrekkers verweten niet objectief te zijn. Klopt dat ?

Mevrouw Van Zundert : Dat is geen verwijt, maar eerder een vaststelling.

De heer Martens : Ik deel die mening niet. Ik herhaal nog eens het voorbeeld uit welzijn. De KATZ- en BEL-schaal zijn modellen die door de sector zijn ontwikkeld en die door iedereen worden aanvaard. De mensen worden er ingeschaald zonder dat er beïnvloeding is. Er kan ook zo'n instrument worden ontwikkeld voor NT2. Ik zie niet in waarom de neutraliteit alleen zou worden gegarandeerd door de Huizen van het Nederlands.

Mevrouw Van Zundert : U veronderstelt dan dat elk centrum een volledig overzicht heeft van het aanbod.

De heer Martens : U haalt twee dingen door elkaar. Er is een verschil tussen het hanteren van een instrument en het bekendmaken van het aanbod. U mag dat niet op een hoopje gooien.

De voorzitter : In de amendementen is er wel sprake van een uniforme niveaubepaling. Laat dit toe dezelfde normen te hanteren ?

De heer Nimmegeers : Dat zou waar zijn als we over goede instrumenten zouden beschikken. De CVO's nemen voor alle andere studiegebieden en -richtingen toelatingsexamens af op een deskundige manier. We verzorgen de intake met de middelen waarover we beschikken. Voor het studiegebied NT2 zijn er onvoldoende instrumenten aanwezig, maar die zullen er met de komst van de huizen nog niet zijn. Er moet worden gewerkt aan zeer gerichte toelatingsexamens.

We zullen ons daar nog verder in moeten bekwamen, maar we zullen dat pas kunnen doen als er testmateriaal is ontwikkeld. Het is trouwens niet aan de Huizen van het Nederlands om de expertise op te bouwen om elk voor zich testmateriaal te ontwikkelen. Dat zou centraal moeten gebeuren. Ik denk daarbij aan de steunpunten bij de universiteiten en zo. Als die testmateriaal zouden ontwikkelen, zouden we een heel eind verder staan.

U hangt een beeld op alsof de CVO's van elkaar niets afweten, maar van die karikatuur wil ik af. Het zijn geen eilanden. Zeker op het vlak van NT2 is er een toename van de samenwerking. In Antwerpen is dat niet anders. Ze maken ook geen probleem van verregaande afspraken daarbij.

De voorzitter : De heer Martens had het over de eenloketfunctie. Nu zijn er de onthaalbureaus en de Huizen van het Nederlands. Moet dat niet één instelling worden ?

Mevrouw Deryck : De Huizen van het Nederlands moeten openstaan voor zowel nieuwkomers als oudkomers. In die context is het belangrijk niet te redeneren in termen van slechts één formule. Voor de nieuwkomers is een directe link met de onthaalbureaus wenselijk. Dat is waar mensen aankomen en hun eerste gesprek voeren. Ook in de centra voor basiseducatie wordt eraan gedacht voor de nieuwkomers de Huizen van het Nederlands en de onthaalbureaus zo dicht mogelijk bij elkaar te brengen. Het uitgangspunt is dat we het de cursisten niet moeilijk hoeven te maken. We moeten hen opvangen waar ze zich aandienen.

Voor anderen is het onthaalbureau niet de bekendste en vertrouwdste plek. Ze gaan soms recht naar het aanbod, of naar het buurthuis of de school waarvan ze weten dat er taallessen worden gegeven. Op al die plaatsen zou het aanmeldingsgesprek moeten kunnen gebeuren, maar dan wel op basis van een duidelijk afgesproken procedure en met afgesproken instrumenten. De raad van bestuur en de overheid moeten erop toezien dat die procedure wordt gerespecteerd.

Ik pleit er ook voor de raad van bestuur een mandaat te geven om te bepalen op welke plaats de intakeprocedure het best kan gebeuren. Voor nieuwkomers lijkt het onthaalbureau daar een geschikte plaats voor.

De heer Van Depoele : Het zou inderdaad van slecht beleid getuigen daar niet naartoe te werken. En het wordt wel degelijk gedaan. Het is niet zo dat iedereen langs het onthaalbureau moet, maar omgekeerd : iedereen die langs het onthaalbureau moet, zal wellicht een taalprobleem hebben. Het zou dan ook evident zijn dat in het onthaalbureau drie partners aanwezig zijn voor het organiseren van een geïntegreerde werking : de Huizen van het Nederlands, de VDAB en het onthaalbureau zelf. Voor de werkgroepen die daarmee bezig zijn, is dat ook het uitgangspunt.

De voorzitter : Hoe kan gewerkt worden aan de eenloketfunctie ? Kan dat alleen op basis van vrijwilligheid ? Vindt u het niet noodzakelijk ?

De heer Nimmegeers : De doelgroepen zijn heel verschillend, en dat zijn ook hun behoeften. Ik verwijs naar het advies van de Vlaamse Onderwijsraad dat het niet altijd een verplichting moet zijn. Het is volgens de raad misschien beter het aan te bieden als een dienstverlening.

Wat de meest geschikte organisatievorm van het loket is, kan afhankelijk gemaakt worden van de doelgroep. Ik kan me voorstellen dat nieuwkomers daar alle belang bij hebben. Ze melden zich daar aan. Wat daarop volgt, is een andere zaak. Na de aanmelding volgt er een doorverwijzing, of voor andere niveaus een testing. In de daaropvolgende fasen kan een delegatie gebeuren. Ik had het over vrijwillige delegatie omdat ik ervan uitga dat de centra op dat moment kunnen bepalen wat het meest geschikte is in het belang van hun cursisten. De kwaliteit van de dienstverlening is daarbij gebaat.

Ten behoeve van nieuwkomers, die sowieso moeten worden geholpen, is het goed dat er aan een

éénloketfunctie wordt gedacht. Voor veel andere cursisten is dit niet zo. Er wordt in werkgroepen gesproken over een geïntegreerd loket. Dit is een goed idee voor een bepaalde groep. Degenen die geen tewerkstelling op het oog hebben, migrantenvrouwen bijvoorbeeld, zullen als nieuwkomer aan dat loket wel worden geholpen voor een aantal zaken. Voor anderen, waarvoor het nodig is een heel traject aan te bieden, is het logisch dat de VDAB-dienstverlening zo snel mogelijk wordt betrokken. We moeten dus nagaan voor wie de dienstverlening is bestemd.

De voorzitter : Naargelang van de doelgroep zullen we ook een andere aanpak krijgen.

De heer Librecht stelde de vraag of er een evaluatie is gebeurd. Mevrouw Deryck zei dat dit niet het geval was, maar volgens mevrouw Van Zundert is er wel degelijk een evaluatie gebeurd. De heer Ramon vroeg in hoeverre de evaluaties in de toekomst een plaats krijgen binnen het geheel.

Mevrouw Van Zundert : Ik wil bevestigen dat op 15 november 2003 alle proefprojecten een evaluatie hebben ingediend. Ik veronderstel dat de coördinatoren van de Huizen van het Nederlands dit ook met hun partners hebben besproken. Er is dus per huis wel degelijk een evaluatie van het proefproject gemaakt.

De voorzitter : Wie heeft die evaluatie gemaakt ?

Mevrouw Van Zundert : De Huizen van het Nederlands hebben die zelf gemaakt. Het was de evaluatie van de werking van één jaar, die samen met alle partners is gemaakt.

De Huizen van het Nederlands voerden ook maandelijks overleg met het kabinet. Gedurende het proefproject van een jaar was er wel degelijk overleg. Het was aan de coördinatoren van de huizen om de partners te betrekken.

De voorzitter : Was de inspectie hier ook bij betrokken ?

Mevrouw Van Zundert : Bij het maandelijks overleg was de inspectie niet altijd betrokken.

De heer Martens : De medewerker van de minister is aanwezig. Ik wil vragen of er een algemeen rapport is, waarover de parlementsleden kunnen beschikken om een oordeel te vellen. Nu we een initiatief, dat tot nu toe projectmatig en experimenteel was, structureel willen verankeren, moeten we minstens over de zelfevaluaties beschikken.

De voorzitter : De vraag zal aan de minister worden voorgelegd. Ik wil de medewerker van de minister namens de commissie met aandrang vragen de vraag aan de minister te stellen en om morgen de documenten te bezorgen.

Mevrouw Deryck : Ik heb enkele keren aangehaald dat er geen evaluaties zijn gebeurd. Ik bedoel hiermee een algemene evaluatie. Er zijn wel interne evaluaties gebeurd. Er zijn nu zeven proefprojecten, waar acht centra voor basiseducatie bij betrokken zijn. Die centra hebben uiteraard de evaluatie van hun eigen huis mee besproken en de elementen naar voren gebracht die ze belangrijk vonden.

Als ik zeg dat er geen evaluatie is gebeurd, bedoel ik dat de sector basiseducatie nooit systematisch is geïnformeerd over de bevindingen van de diverse huizen. We hebben wel dingen opgevangen, waarin werd verwezen naar de evaluatie, maar we hebben ze nooit gezien, er een inbreng in gehad of er kunnen op reageren.

De voorzitter : Als partner hebt u geen inbreng gehad in de zelfevaluaties ?

Mevrouw Deryck : Ik werk zelf in Gent. Ik heb inbreng gehad in de evaluatie van het Huis van het Nederlands in Gent. Ik ben coördinator van één van de acht centra die betrokken zijn bij de Huizen van het Nederlands. De sector basiseducatie als geheel werd nooit betrokken.

We hebben wel altijd, zoals tijdens de rondetafelconferenties, actief geparticipeerd. We hebben altijd gezegd dat we mee willen nadenken over het uitwerken van het Huis van het Nederlands. Er is te weinig gebruik gemaakt van de diensten die we hebben aangeboden, en er is soms te weinig geluisterd naar onze bedenkingen.

Ik wil ook antwoorden op de vraag van mevrouw Van Nieuwenborgh. We hebben inderdaad op andere manieren geprobeerd om onze bemerkingen te formuleren via de VLOR. Het gaat onder meer over een aantal opmerkingen die de sector Basiseducatie al geruime tijd maakt bij een aantal punten van het decreet. We hebben ook nu de leden van de commissie geïnformeerd.

Toen ik deze ochtend het document las, was ik blij verrast en vrij tevreden. Ik zal de tekst nog eens grondig bekijken samen met mijn collega's, maar ik heb de indruk dat er rekening werd gehouden met een aantal opmerkingen. De meest fundamentele opmerking valt daardoor misschien wel weg.

Wij denken heel sterk vanuit het belang van de doelgroep. We pleiten ervoor om niet enkel de centrale formule naar voren te schuiven, maar om ook de centrale mogelijkheden te bieden, omdat we denken zo veel beter tegemoet te kunnen komen aan de doelgroep van de laaggeschoolden. Het is enorm belangrijk dat de doelgroep niet altijd naar het huis moet gaan, maar dat het huis ook naar de doelgroep kan gaan. De aanpassing is voor ons van groot belang.

Mevrouw Charkaoui : Aangezien het over NT2 gaat, is het vooral een zaak van etnisch-culturele minderheden. De verenigingen of zelforganisaties van etnisch-culturele minderheden zijn de meest aangewezen instanties om die groepen te vertegenwoordigen. In het Forum wordt de groep in al zijn diversiteit vertegenwoordigd.

Ik ben de eerste om toe te geven dat er een praktisch probleem is op het vlak van capaciteit. Door onze vraag om in de raden van bestuur vertegenwoordigd te zijn, bezorgen we onszelf uiteraard extra huiswerk. De situatie is niet eenvoudig. Het capaciteitsprobleem stelt zich vooral op het niveau van de verenigingen en de federaties – onze leden dus. Het principe van vertegenwoordiging blijft natuurlijk van groot belang. We zijn op zoek naar methoden om onze capaciteit uit te breiden, maar ik bespaar u de details en ik zal evenmin van deze gelegenheid gebruik maken om onze nood aan meer middelen uit de doeken te doen. We hopen dat we een goede, alomvattende oplossing zullen vinden voor de praktische problemen.

Naast de verenigingen zijn er nog andere instanties, bijvoorbeeld de minderhedensector, die niet de vertegenwoordiger van de groepen kunnen zijn, maar wel hun ervaringen kunnen doorgeven.

Ik maak me geen illusies over onze aanwezigheid in de raden van bestuur. Drie mensen zullen geen overwicht hebben tegenover 20 tot 30 opleidingsverstrekkers. Het gaat bovendien meestal over vrijwilligers. Los van de raad van bestuur is het van groot belang dat in het decretale kader de belangen van de gebruikers maximaal worden verankerd door de wetgever. Als wordt gedelegeerd aan de raden van bestuur, dan lopen we het risico dat de raden van bestuur een eigen invulling geven terwijl de overheid misschien meer rekening zou houden met de belangen van de diverse gebruikers. Ik twijfel niet aan de intenties van de leden van de raden van bestuur, maar ik wil het risico sterk benadrukken.

Het probleem van het aantal is eerder van organisatorische aard. De twee tot vier mensen van de doelgroepen zullen het verschil niet maken.

Mevrouw Deryck : Ik weet niet meer precies in welke zin ik de term ‘regionaal kader’ heb gebruikt, maar ik wil er in elk geval mee aanduiden dat er voldoende ruimte moet zijn om de lokale context in kaart te brengen. In het hele verhaal van de Huizen van het Nederlands pleiten we nogal sterk voor een lokaal ingebedde raad van bestuur met vrij grote bevoegdheden. De raad van bestuur moet de lokale context in kaart brengen en op basis daarvan een aantal keuzes maken over de organisatievormen.

Mevrouw Van Zundert : Er moet vooral een verschil worden gemaakt tussen de grootstedelijke en de landelijke context. De raad van bestuur van 32 leden, is de raad van de provincie Antwerpen. De raad van de stad Antwerpen heeft slechts tien leden. In het centrum van de stad zijn er ongeveer tien aanbodverstrekkers. Een centrale intake is er daarom veel eenvoudiger te realiseren dan in een landelijke context waar de aanbodverstrekkers zich veel verder van elkaar bevinden.

De heer Nimmegeers : Omdat het vooral de collega’s van het gemeenschapsonderwijs zijn die dat voorbeeld hebben aangedragen, wil ik toch even een illustratie geven. Het scherpste contrast met Antwerpen is wat zich voordoet in de Brusselse Rand. Het kabinet is daarvan op de hoogte. Eén van de aanleidingen voor dit amendement is om daar wat soepeler mee te kunnen omgaan. Ik geef het voorbeeld van de heer Paul Mat, de woordvoerder van het CVO van Sint-Genesius-Rode. Hij zegt dat mensen uit de Rand die cursus volgen in Rode, de weg naar Rode kennen en weten dat dit een groot centrum is met duizenden cursisten. Die moeten zich aan een loket in Vilvoorde aanmelden. In mijn middens noemt men dat iemand van Pontius naar Pilatus sturen, en dat is niet aangewezen. Ik hoop dat het amendement van de minister voldoende ruimte geeft aan zowel het ene model als het andere. Daarom pleit ik ervoor de lokale situatie te bekijken in het licht van de delegatie van bepaalde bevoegdheden aan het Huis van het Nederlands en ze gezamenlijk uit te oefenen. Op andere plaatsen is dat niet werkzaam.

De voorzitter : Vindt u dat het decreet en de amendering erop een dergelijke praktische oplossing mogelijk maakt ?

De heer Nimmegeers : Als ik het amendement goed heb begrepen, zal het mogelijk worden om

eventueel toch een antenne te hebben in Rode. Ik laat in het midden of dat kan gebeuren bij die opleidingsverstrekker of niet omdat ik nog andere gaten zie in het ontwerp van decreet, maar het is alleszins mogelijk het begrip testing te nuanceren. De invulling van de taak van antenne zou in mindere of meerdere mate de testing kunnen inhouden en aangaande de intake zou men bijvoorbeeld in die regio andere afspraken kunnen maken. Dit moet technisch mogelijk zijn met de middelen die in de laatste amendering zijn voorzien.

De heer Van Baelen : We halen drie dingen door elkaar. Ten eerste : de grootstedelijke context contra de landelijke context wordt opgevangen met aparte huizen te voorzien voor Brussel, Gent en Antwerpen. Dit onderscheid is zeer belangrijk. Ik koppel dit aan een uitspraak van de minister aangaande het GOK.

Ten tweede : mijnheer Nimmegeers, lees alstublieft het amendement. De fysieke decentralisatie is maximaal. Ik ben het fundamenteel oneens met de vrijwillige overdracht van een bevoegdheid van een centrum. De huizen leggen een aantal bevoegdheden op en ik ben tegen de suggestie van een vrijwillige overdracht. Voor mij kan een CVO niet bepalen of het bevoegdheden overdraagt. Het decreet zegt klaar en duidelijk op basis van een aantal criteria, waar ook de intake gebeurt, dat de niveaubepaling op een bepaalde manier zal gebeuren. Dat betekent niet dat de cursist in dat centrum terecht zal komen. De vrijwillige overdracht staat er niet in en staat voor mij ook niet ter discussie.

Ten derde : mijnheer Nimmegeers, stop met de coëfficiënt. De minister heeft een belangrijke uitspraak gedaan : de omkaderingscoëfficiënten worden niet veranderd. De problematiek van de CVO's zal, bij welke meerderheid ook, volgend jaar op tafel komen in zijn totaliteit. We hebben uitdrukkelijk gezegd dat we er nu geen debat meer over kunnen voeren.

De voorzitter : De minister heeft duidelijk gezegd dat ze de omkaderingscoëfficiënten deze legislatuur niet meer zal veranderen.

Er was nog een vraag van de heer Librecht inzake de elektronische communicatie. Hoe staat het met het registratiesysteem dat de Vlaamse regering op 7 april 2003 ter beschikking heeft gesteld ?

Mevrouw Van Zundert : Er zijn drie partners betrokken in dit matrixgebeuren. De Huizen van het Nederlands gebruiken het registratiesysteem, de onthaalbureaus gebruiken hetzelfde registratiesysteem vanaf maandag en de centra voor basiseducatie vanaf september, meen ik. Het matrixsysteem was oorspronkelijk opgezet voor de Centra voor Basiseducatie waar de wagens van de Huizen van het Nederlands en de onthaalbureaus zijn aangehangen. Er zijn nog heel wat problemen met het systeem. Deze zijn deels eigen aan de ontwikkeling van een nieuw systeem. Een groot probleem is de gegevensuitwisseling met de centra, die op dit moment nog niet op punt staat. Er wordt aan gewerkt. Men moet de kans krijgen deze zaken te ontwikkelen en uit te testen.

De heer Van Depoele : De VDAB staat technisch klaar om een uitwisseling van gegevens mogelijk te maken tussen ons cliëntvolgsysteem en het matrixsysteem. De Huizen van het Nederlands hebben ook de toestemming nodig om het rijksregisternummer te gebruiken. De aanvraag daartoe is gebeurd bij de Commissie ter Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. Op technisch vlak zijn we voorbereid om de uitwisseling te organiseren.

De heer Nimmegeers : Op een recente studiedag van het departement Onderwijs is gebleken dat dit voor de CVO's niet het geval is. Er zijn enkele uitzonderingen. Het departement is bereid om daarvoor middelen vrij te maken. Dat moet dringend worden aangepakt, want tegen september zou dat in zo veel mogelijk centra in orde moeten zijn.

De voorzitter : Hoe zit het met de implementatie ? Zijn er nog hinderpalen, nu de tekst is geamendeerd ?

De heer Van Depoele : Er zou een gestandaardiseerd testinstrumentarium voorhanden moeten zijn om de niveaubepaling te doen. Men is daarmee bezig. De doorverwijsfunctie van de Huizen van het Nederlands moet steunen op databanken die men moet kunnen raadplegen. En men moet zorgen voor de uitwisseling van geactualiseerde gegevens.

Mevrouw Deryck : Het doel van de testing blijft onduidelijk. Als het gaat over de oriënterende leervaardigheidstest, dan is er geen probleem. De niveautest is wel helemaal iets anders.

Een andere belangrijke opmerking betrof de bevoegdheden van de raad van bestuur ten aanzien van het personeel. De aanvullingen hebben duidelijkheid gebracht. De raad van bestuur zal het personeel voordragen, opvolgen en evalueren. We willen de garantie dat bestuur en medewerkers op dezelfde lijn staan.

De taak van toeleiding naar wachtlijsten vinden wij niet zinvol noch wenselijk.

Mevrouw Charkaoui : Ik wil er nog eens op hameren dat de optimalisatie van het aanbod op basis van de vraag expliciet moet worden opgenomen als opdracht van de Huizen van het Nederlands.

Mevrouw Van Zundert : We mogen niet vergeten dat het gaat om de kandidaat-cursist die zo snel mogelijk en op de beste manier Nederlands moet kunnen volgen.

Mevrouw Jannis : Ik sluit me aan bij de vorige opmerkingen. Het gaat niet alleen om nieuwkomers, maar ook om oudkomers.

De heer Nimmegeers : Antwerpen is een belangrijke metropool, maar Vlaanderen is meer dan Antwerpen. Deze regeling is geïnspireerd door het project in Antwerpen. De stad springt bij voor een derde van de kosten. Menige burgemeester heeft daar geen geld voor. Indien de opzet, zoals mevrouw Van Nieuwenborgh vroeg, geprefinancierd moet worden, zal dit voor problemen zorgen. De financiering wordt onderschat.

De testinstrumenten moeten zo snel mogelijk klaar zijn. Dat zullen noch de huizen, noch de centra kunnen, anders hadden we dat al lang gedaan. Ik weet dat de middelen beperkt zijn. U moet daar prioritair werk van maken. De testinstrumenten vormen het fundament om een inhoudelijke werking mogelijk te maken. Zonder betrouwbare testinstrumenten kan er geen sprake zijn van objectiviteit en neutraliteit.

De heer Van Depoele : We moeten het loket bekijken vanuit de klant. We hebben 140 werkwinkels, we hebben 60 beroepsopleidingscentra. Niet alles moet overal kunnen. Er bestaan al genoeg netwerken. In de mate van het mogelijke moeten we de klant in de bestaande initiatieven kunnen bedienen. De test moet gestandaardiseerd en neutraal zijn. Doorverwijzing kan in de Huizen van het Nederlands gebeuren.

De verslaggever, *De voorzitter,*

Gracienne VAN NIEUWENBORGH

Gilbert VANLEENHOVE